

The Paradox of Shavuot Are We Celebrating the Correct Day?

Simon Wolf

Before the advent of the fixed Jewish calendar that is in use today, the determination of the duration of the lunar months was dictated by the sighting of the new moon. Those that witnessed the new moon would travel to the central judicial location to have their testimony vetted. If after scrutiny, the veracity of their claim was ascertained, the court would then declare that day as the first day of the new month. The Jewish annual calendar is comprised of lunar months which can be either twenty-nine or thirty days long. That is because the lunar month is approximately twenty-nine and a half days in length.¹ In addition, the month's term must be expressed in complete days since there is a requirement that it be comprised of its component parts, whole days, and not partial days.² This results in the lunar month being no more than thirty days and no shorter than twenty-nine days. When the new lunar month begins will determine the duration of the previous lunar month; if the new moon is sighted on the thirtieth day of the previous lunar month then that day will become the first day of the new month and the previous month will have had only twenty-nine days. The testimony of the witnesses will help in this determination, though, absent any sighting, the previous month will default to thirty days. Of course, the setting of the first day of the subsequent month is essential for establishing the date of the holidays that fall in that particular month. For instance, whichever day is the first day of the month of Nissan, will result in Pesach being on that day two weeks later. This determination is so important that the witnesses traveling to the central judiciary to testify with regards to their sighting of the new moon are permitted to violate Shabbat.³

The Mishna in Rosh Hashana states that, "For two months, Nissan and Tishrei, the new moon's witnesses desecrate the Shabbat to deliver their testimony since in those months the messengers (with the news of which day was declared Rosh Chodesh) travel as far as Syria and through them the holidays are determined. In the time of the Temple, they violated Shabbat for all the months in order to offer the Rosh Chodesh sacrifice on the

proper day."⁴ Nissan and Tishrei are different than the other months because they contain within them the major Torah holidays: Pesach, Rosh Hashana, Yom Kippur, Sukkot and Shemini Atzeret. There is only one Torah festival that is absent from this list and that is Shavuot which falls out in the month of Sivan. This becomes more obvious from the previous Mishna in Rosh Hashana which relates that "For six months, the messengers travel to bring the news of the central judiciary's declaration of Rosh Chodesh: for Nissan because of Pesach; for Elul because of Rosh Hashana; for Tishrei because of the holidays; for Kislev because of Chanuka; for Av because of the fast day (Tisha B'Av); for Adar because of Purim; and in the time of the Temple also for Iyar because of Pesach Sheni."⁵ Shavuot is blatantly missing from both of these Mishnayot; one is not permitted to desecrate the Shabbat to establish Rosh Chodesh Sivan and messengers were not sent out in Sivan in order to guide the people as to when Shavuot would fall out. There is a simple explanation for this phenomenon which is that Shavuot is not determined by a fixed calendar date, but rather its celebration is always fifty days after Pesach. That means, if one is aware of when the holiday of Pesach starts, then that individual will also perform know when Shavuot will be celebrated through simply counting fifty days from the second day of Pesach, or, in the colloquial, seven weeks from the day of the week on which the second day of Pesach falls.

Given that two lunar months (Iyar and Sivan), whose start dates are influenced by the duration of the previous months (Nissan and Iyar), begin during this fifty-day window that means that Shavuot will possibly be celebrated on distinct dates within Sivan in different years. The Gemara in Rosh Hashana corroborates this fact when it notes that Shavuot can fall out on the fifth, sixth and seventh days of Sivan.⁶ If both Nissan and Iyar are thirty days long, then Shavuot will be on the fifth of Sivan; if they are both twenty-nine days, then Shavuot will be celebrated on the seventh of Sivan; if one is twenty-nine days and one is thirty days, then Shavuot will fall out on the sixth of Sivan in that year. That is a direct result of there being a fixed number of days between Pesach and Shavuot overlaid on a flexible calendar determined by sightings of the moon. The conclusion from this seems to be that the elapsed

¹ אמר להם רבן גמליאל: כך מקובלני מבית אבי אבא: אין חדושה של לבנה פחותה מעשרים ותשעה יום ומחצה ושני שלישי שעה ושבעים ושלשה חלקים. (ראש השנה כה.)

² ואמר רבי אבא אמר שמואל: מנין שאין מונין ימים לשנים - שנאמר לחדשי השנה - חדשים אתה מונה לשנים, ואי אתה מונה ימים לשנים. ורבנן דקיסרי משום רבי אבא אמרו: מנין שאין מחשבין שעות לחדשים - שנאמר עד חדש ימים - ימים אתה מחשב לחדשים, ואי אתה מחשב שעות לחדשים. (מגילה ה.)

³ תנו רבנן: מנין שמחללין עליהן את השבת - תלמוד לומר לומר אלה מועדי ה'... אשר תקראו אתם במועדם. יכול כשם שמחללין עד שיתקדשו כך מחללין עד שיתקיימו - תלמוד לומר אשר תקראו אותם - על קריאתם אתה מחלל, ואי אתה מחלל על קיומם. (ראש השנה כא.)

⁴ על שני חדשים מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי שבהן השלוחין יוצאין לסוריא ובהן מתקנין את המועדות וכשהיה בית המקדש קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת הקרבן: (ראש השנה א, ד, גמ' כא:)

⁵ על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על אב מפני התענית על אלו מפני ראש השנה על תשרי מפני תקנת המועדות על כסלו מפני חנוכה ועל אדר מפני הפורים וכשהיה בית המקדש קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן: (פסחים א, ג, גמ' יח.)

⁶ כדתי רב שמעיה: עצרת, פעמים חמשה, פעמים ששה, פעמים שבעה. הא כיצד? שיהיו מלאין - חמשה, שניהן חסרין - שבעה, אחד מלא ואחד חסר - ששה. ומאן תנא דפליג עליה דרב שמעיה - אחרים היא. דתניא, אחרים אומרים: אין בין עצרת לעצרת, אין בין ראש השנה לראש השנה אלא ארבעה ימים בלבד. ואם היתה שנה מעוברת - חמשה. (ראש השנה ו:)

time of fifty days after the second day of Pesach is more important to the establishment of the day of Shavuot than its matching any particular date in the calendar. It would make Shavuot unique amongst the Torah holidays, which all have fixed calendric dates, in that it is not associated with a particular day of the month. This is but one oddity regarding the Holiday of Shavuot.

The Gemara in Pesachim notes a dispute as to the proper character of the holidays, Yamim Tovim, found in the Torah.⁷ Rabbi Eliezer believes that one's approach to the day is binary, requiring complete dedication; either one eats and drinks all day or sits and learns all day. This is his way of resolving the fact that the Torah in one place suggests that the holidays are for your benefit (עֲצַרְתָּ) and in another place posits that they are to be dedicated to God (עֲצַרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ).⁸ Rabbi Yehoshua takes a more compromising approach and instead reconciles the contradiction through having the individual divide the day (חלקהו); half the day is devoted to God (חציו לבית המדרש), whereas the other half of the day is enjoyed through eating and drinking (חציו לאכילה ושתיה). Rabbi Elazar adds an intriguing qualification when he proclaims that everyone (both Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua) agrees that Atzeret (Shavuot) requires the dimension of "for you (לְכֶם)" – eating and drinking because the Torah was given on that day. This seems counterintuitive. It would make eminently more sense that the day on which the Torah was given should have to include at least some time dedicated to the learning of Torah rather than just the physical pleasures of eating and drinking. To preemptively stave off this question, Rashi suggests that the joy of eating and drinking demonstrates the person's comfort, acceptance and positive disposition towards the day upon which the Torah was given.¹⁰ The Maharsha indicates that logically Shavuot must also include time dedicated to God and therefore he suggests that the meaning

of Rabbi Elazar's statement is that Rabbi Eliezer agrees to Rabbi Yehoshua's position in this instance and that the day of Shavuot must be divided between focus on God and oneself (חציו לה' וחציו).¹¹ No matter how one interprets Rabbi Elazar's statement this once again leaves Shavuot as a standout amongst the Torah holidays.

In the Gemara Shabbat, Rabbi Yossi and the Rabanan disagree as to the date on which the Torah was given.¹² Their argument stems from the fact that the Torah gives no exact calendar date for the revelation at Har Sinai. They both agree that Bnei Yisrael encamped in the Sinai desert on Rosh Chodesh Sivan and that the Torah was given on Shabbat. Their disagreement revolves around which day of the week was Rosh Chodesh. Rabbi Yossi thinks Rosh Chodesh was on Sunday and therefore the subsequent Shabbat was the seventh of Sivan and the Rabanan posit that Rosh Chodesh was on Monday and as a result Shabbat, the day of the giving of the Torah, was the sixth of Sivan. In the end, the key difference in their opinions derives from how many days were Bnei Yisrael asked to separate from their spouses prior to the giving of the Torah. God asks Moshe to convey to the people that they should "sanctify themselves today and tomorrow"¹³ and the Rabanan take that at face-value assuming that there was a two-day separation buffer. On the other hand, Rabbi Yossi believes that Moshe added an additional day of sanctification of his own volition for a total of three days of separation. Moshe's thought process was that the day on which he conveyed this instruction did not count towards the two-day separation since it was less than twenty-four hours; God intended for Bnei Yisrael to separate from their spouses for two full days in addition to the day on which they were enjoined to do so.¹⁴ It is astounding to think about the fact that such a seminal event has controverted the actual date of its occurrence.

⁷ אמר רבי אליעזר ומה אם שחיטה וכו'. רבי יהושע לטעמיה, דאמר: שמחת יום טוב נמי מצוה היא. דתניא, רבי אליעזר אומר: אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה. רבי יהושע אומר: חלקהו, חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש. ואמר רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו, כתוב אחד אומר עצרת לה' אלהיך, וכתוב אחד אומר עצרת תהיה לכם. רבי אליעזר סבר: או כולו לה' או כולו לכם. ורבי יהושע סבר: חלקהו, חציו לה' וחציו לכם. (עב"ם סימן) אמר רבי אלעזר: הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - יום שניתנה בו תורה הוא. אמר רבה: הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - וקראת לשבת ענג. אמר רב יוסף: הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם - מאי טעמא ימי משתה ומשתה בתשעה בו. מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשעה ימים בתעניתא, לבר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא דכיפורי. עצרת - יום שניתנה בו תורה, פוריא - ימי משתה ומשתה כתיב, מעלי יומא דכיפורי - דתני חייא בר רב מדפתי: ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש וכו' בתשעה (הם) מתעניין? והלא בעשירי מתעניין! אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשעה בו - מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשעה ועשירי. רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדי לי עגלא תלתא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא? ... (פסחים סח)

⁸ ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו: (במדבר טו, לה)

⁹ ששית ימים תאכל מצות ובימים השביעי עצרת ליקח אלקיך לא תעשה מלאכה: (דברים ח, טז)

¹⁰ דבעינן נמי לכם - שישמח בו במאכל ומשתה, להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל

¹¹ שנתנה תורה בו. (רש"י פסחים סח)

¹² בעצרת כו'. לא היה עצרת דהני קראי אלא חג השבועות נקרא עצרת בלשון חכמים וביה לא כתיב לה' ולא כתיב ביה נמי לכם ומסברא דבעי לה' וקאמר דבעי נמי לכם מ"ט יום כו' וכן בשבת ופורים ומתמא דבעינן בהו לה' כמו כל שאר ימי השנה אלא דקאמר דבעי בהו נמי לכם ומייתי לה בשבת מדכתיב וקראת לשבת עונג דהיינו

באכילה כמפורש פרק כל כתיב (דף ק"ח) ובפורים מייתי ליה מדכתיב יום משתה ומשתה מיום משתה יליף ליה דבעי לכם ולא מלשון שמחה דהא ביום טוב נמי כתיב ושמחת בחגך והיינו דאפשר דכולו לה' בשמחת לימוד התורה המשמח הלב והא דאמר גבי יום טוב אין שמחה אלא בבשר ר"ל אין שמחה לכם שהיא אכילה אלא בבשר ודו"ק: (מהרש"א חידושי אגדות פסחים סח)

¹² תנו רבנן: בששי בחדש ניטנו עשרת הדברות לישראל. רבי יוסי אומר: בשבעה בו. אמר רבא: דכולי עלמא - בראש חדש אתו למדבר סיני, כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני, וכתבי התם החדש הזה לכם ראש חדשים, מה להלן - ראש חדש, אף כאן - ראש חדש. ודכולי עלמא - בשבת ניתנה תורה לישראל, כתיב הכא זכור את יום השבת לקדשו, וכתבי התם ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה, מה להלן - בעצומו של יום, אף כאן - בעצומו של יום. כי פליגי - בקביעא דירחא; רבי יוסי סבר: בחד בשבא איקבע ירחא, ובחד בשבא לא אמר להו ולא מידי - משום חולשא דאורחא. בתרי בשבא אמר להו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, בתלתא אמר להו מצות הגבלה, בארבעה עבוד פרישה. ורבנן סברי: בתרי בשבא איקבע ירחא, בתרי בשבא לא אמר להו ולא מידי - משום חולשא דאורחא, בתלתא אמר להו ואתם תהיו לי. בארבעה אמר להו מצות הגבלה, בחמישה עבוד פרישה. מיתבי: וקדשתם היום ומחר, קשיא לרבי יוסי! - אמרו לך רבי יוסי: יום אחד הוסיף משה מדעתו, דתניא: שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא עמו: הוסיף יום אחד מדעתו, ופירש מן האשה, ושבר את הלוחות. (שבת פו)

¹³ ויאמר יקח אל-משה לך אל-העם וקדשתם היום ומחר וכבשו שמלתם: והיו נכנים ליום השלישי כיו ביום השלישי ירד יקח לעיני כל-העם על-הר סיני: (שמות יט, יא)

¹⁴ הוסיף יום אחד מדעתו. מאי דריש? היום ומחר - היום כמחר, מה למחר - לילו עמו, אף היום - לילו עמו. ולילה דהאידיא נפקא ליה. שמע מינה - תרי יומי לבר מהאידיא. ומגן דהסכים הקדוש ברוך הוא על ידו - דלא שריא שכינה עד צפרא דשבתא. (שבת פו)

As would be expected, when there is a consensus opinion versus an individual, generally, the normative practice follows the majority view. Therefore, one would assume that the position that the Torah was given on the sixth of Sivan would dictate any relevant ramifications of such a conclusion. Consistent with this conclusion, the Aggadic explanation proffered by Reish Lakish for the Hay HaYidiya (the definite article - "the") that proceeds the word "sixth (day)" in the narrative of the creation (יום הַשְּׁשִׁי) assumes that the Torah was given on the sixth day of Sivan.¹⁵ He explains that God embedded the following condition in the creation: if Bnei Yisrael accept the Torah, which would be given on that known sixth day (הַשְּׁשִׁי), the sixth of Sivan, then the creation would stand, otherwise, it would return to its former state of anarchy (תהו ובהו). In addition, once the Jewish calendar reverted to a fixed cycle, Nissan is always thirty days, Iyar is always twenty-nine days and therefore Shavuot always coincides with the sixth of Sivan in concert with the Rabanan's position. Interestingly, the Rivash believes that the holiday of Shavuot, celebrated fifty days after the offering of the Omer, and the day commemorating the giving of the Torah, the sixth of Sivan, are completely independent of each other.¹⁶ He is compelled to reach this conclusion since he is certain that Matan Torah took place on the sixth of Sivan, in accordance with the Rabanan's view, which is not always true of Shavuot. Therefore, when they coincide on the sixth of Sivan, it is appropriate to label Shavuot as the "time of the giving of our Torah

(זמן מתן תורתנו)." When that is not the case, where Shavuot was celebrated on either the fifth or seventh of Sivan, then that description of the holiday of Shavuot would be omitted.

This disagreement between Rabbi Yossi and the Rabanan as to the dating of when the Torah was given is not solely influential in determining the historical date of Matan Torah and also possibly the date of Shavuot, but has broader implications. The Gemara in Shabbat notes that there is a derivative impact of their dispute with regards to the world of purity, defilement and the point at which a menstruating woman can begin her seven-day Tahara court.¹⁷ After a menstrual sighting, the minimum buffer required before a woman can start the purity count is determined by the number of days spouses were obligated to separate before receiving the Torah; two days according to the Rabanan and three days for Rabbi Yossi. Consistent with the position that the Torah was given on the sixth of Sivan, the Rambam decides in favor of the opinion, with regards to the world of purity and defilement, which is in concert with that position (Rabanan).¹⁸ Whereas, as the Magen Avraham points out,¹⁹ the Shulchan Aruch requires waiting seventy-two hours which follows the view that is a derivative of Rabbi Yossi's position,²⁰ seeming to imply that the seventh of Sivan is the accepted day of the revelation at Sinai and incongruous with all that was mentioned above. Moreover, the Gemara notes that Rabbi Yossi's positions were well thought out, reasoned and

¹⁵ ואר"ש בן לקיש, מאי דכתיב: ויהי ערב ויהי בקר יום הששי? מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר: אם ישראל מקבלין את תורת - מוטב, ואם לאו - אני אחזיר אתכם לתהו ובהו (עבודה זרה ג. שבת פח).

¹⁶ ...י"ל, שאין קפידא בזה; שלא תלה הכתוב חג שבועות ביום מתן תורה, אלא ביום חמשים לעומר. אלא, שבזמן הזה, דידעין בקביעא דירחא, ועלולם ניסן מלא ואייר חסר, כלים חמשים לעומר ביום ו' בסיון, שנתנה בו תורה לדעת רבנן; כדאימא במסכת שבת בפ' אמר רבי עקיבא (פז): ולזה אנו מזכירין בתפלה זמן מתן תורתנו. ותדע לך, שהיה מתבאר שם בפרק המזכר, דבין לרבנן ביום יוסי ביום שבת נתנה תורה, וט"ו בניסן, שבו יצאו ישראל ממצרים, היה חמשי במצרים, אלא, דלרבנן, ענה יוסי ואייר שניהם מלאין, הוקבע ר"ח סיון בשני בשבת, ולכן יום שבת שאחריו, שבו נתנה תורה, היה ו' בסיון. ולרבי יוסי, היה אייר חסר, והוקבע ר"ח סיון בא' בשבת, ולכן יום שבת שבו נתנה תורה, היה ז' בסיון. וכשתמנה מ"ו בניסן, שהוא זמן העומר, חמשים יום, תמצא שהם כלים בערב שבת, שבו נתנה תורה, והשבת היה יום חמשי ואחד לזמן העומר. אלא שאז לא קרב העומר, כי לא נתחייבו בו עד שנכנסו לארץ, וגם עדין לא נצטוו בשביתת המועדות עד לאחר שהוקם המשכן. ומ"מ למדנו, שאין הכרח להיות חמשים יום לעומר, שתלה בו הכתוב חג שבועות, שיהיה ביום שנתנה בו תורה לא פחות ולא יותר. וכן, שעתה לפי חשבוננו, בניסן מלא ואייר חסר, יבא כן לעולם, להחמשים כלים ו' בסיון. ובפ"ק דר"ה (זו) גרסי: תני רב שמעיה: עצרת, פעמים ה', פעמים ו', פעמים ז'; הא כיצד? שניהם מלאים, ר"ל ניסן ואייר, ה', אחד מלא ואחד חסר, ו' שניהם חסרים, ז'; ע"כ. והרי זה מבורא, שלא היו מקפידין שיבא שבועות לזמן שנתנו בו תורה: כז"ל לומר בשאלותינו, וחתמתי שמי, יצחק ב"ר ששת זלה"ה (שו"ת הריב"ש סימן צו).

¹⁷ תנו רבנן: פולטת שכבת זרע ביום השלישי - טהורה, דברי רבי אלעזר בן עזריה. רבי ישמעאל אומר: פעמים שהן ארבע עונות, פעמים שהן חמש עונות, פעמים שהן שש עונות. רבי עקיבא אומר: לעולם חמש. ואם יצאתה מקצת עונה ראשונה - נותנין לה מקצת עונה שנית. אמרוה רבין קמיה דרב פפא, ואמרי לה רב פפא ראשונה - נותנין לה רבי אלעזר בן עזריה - כרבנן, דאמרי בהמש עביד פרישה. ורבי ישמעאל כרבי יוסי דאמר - בארבע עביד פרישה. אלא רבי עקיבא, כמאן? - לעולם כרבי יוסי, כדאמר רב אדא בר אבהו: משה בהשכמה עלה, ובהשכמה ירד. בהשכמה עלה - דכתיב וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני בהשכמה ירד - דכתיב לך רד ועלית אלה ואהרן עמך. מקיש ירידה לעלייה, מה עלייה - בהשכמה, אף ירידה - בהשכמה. למה ליה למימרא להו? והא אמר רב הונא: ישראל קדושים הן ואין משמשין מטותיהן ביום! - הא אמר רבא: אם היה בית אפל - מותר. ואמר רבי ואיתימא רב פפא: תלמיד חכם חכם מאיל בתליתו - ומותר (שבת פז). ... אמר רבי חייא ברבי אבא אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא, אבל חכמים אומרים: שש עונות שלמות בעין. (שבת פז): אבל ובהשכמה כרבי עקיבא, ולית להו שטבלו בלילי שבת, אלא סבירא להו דאותן שטבלו

לילי שבת ופולטו לאחר טבילה - הוצרכו לטבול בשבת שחרית, ולפיכך נתעכבה שכניה מלינת עד הבקר, ולא משום לא בסתר דברתי לחודיה. (רש"י שבת פז):

¹⁸ האשה שפלטת שכבת זרע אם פלטה אותה בתוך שלש עונות הרי היא טמאה כרואה קרי, לפיכך סותרת יום אחד אם היתה זבה כאיש שראה קרי, ומטמאה בכל שהוא אף על פי שלא יצאת לחוץ אלא נעקרה והגיעה לבין השיניים נטמאה שהרי שכבת זרע כדמה מה דמה מטמא בפנים אף שכבת זרע שתפלוט טמאה אותה בפנים. (רמב"ם שאר אבות הטומאה ה"א) \\ עיין בכסף משנה ומרכבת המשנה שם ובביאור הגר"א יו"ד קצ"ו, ובפולטי יו"ד קצ"ו.

¹⁹ קשה לי היאך אנו אומרים בשבועות יום מתן תורתנו הלא ק"ל כר"י דאמר בז' בסיון נתנה תורה דהא ק"ל דבעי לפרושי ו' עונות כמ"ש בי"ד ס' קצ"ו (וכמדומה שראיתי קושיא זו באיזו פוסק) ולדין לעולם שבועות בו' בסיון ובאמת הרמב"ם פרק ה' מהלכות אבות הטומאה פסק דא"ל לפרוש רק ג' עונות וכתב הכסף משנה בגירסת הרמב"ם והרשב"א דחכמים סבירא להו ג' עונות ופסק כוותיהו ע"ש - וא"כ מנהגנו הוא על פי הרמב"ם ומ"ש בי"ד כר' יוסי היינו לחומרא ומה שקשה עוד דהתורה ניתנה ביום נ"א לספיר' דהא יצאו ממצרים ביום ה' והתורה ניתנה בשבת כבר ת"י ה"מ דבא לרמוז לנו י"ט שני של גלויות ואפשר דהיינו דקאמר יום א' הוסיף משה מדעתו ואין כאן מקומו, בליל שבועות אין מקדשין של הכוס עד צ"ה דכתיב תמימות תהייה (ע"ה ומ"ב): (מגן אברהם או"ח תצד)

²⁰ הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה, אם הוא תוך ו' עונות לשמושה סותרת אותה יום. לפיכך המשמשת מתנה וראתה אחר כך ופסקה, אינה מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה ו' עונות שלימות שאר כולן; לפיכך אינה מתחלת לספור עד ה' ה' לשמושה, כגון אם שמששה במוצאי שבת אינה מתחלת לספור עד יום ה', דק"ל אין שכבת זרע מסריח עד שיעברו עליו ששה עונות שלימות מעת לעת; ואם שמששה במוצאי שבת ופלטתה ליל ד', קודם עת שימושה במוצאי שבת, עדיין היא עומדת בתוך עונה ששית לשמושה וסותרת, הילכך יום ה' יהיה ראשון לספירתה. הגה: ותפסוק יום ד' לעת ערב, ויום ה' עולה למנין. ויש שכתבו שיש להמתין עוד יום אחד, דהיינו שלא תתחיל למנות עד יום הששי והוא יהיה יום ראשון לספירתה, דחיישין שמא תשמש ביום הראשון בין השמשות ותסבור שהוא יום, ואפשר שהוא לילה, ואם תתחיל למנות מיום חמשי יהיה תוך ששה עונות לשמושה, על כן יש להוסיף עוד יום אחד דמעתה אי אפשר לבא לידי' עונות למנין. ויש שכתבו שהאגור בשם ר"י מולין וכו' ש"ד וכו' מהר"א ומהר"ק שורש ל"ה), וכן נוהגין בכל מדינות אלו, ואין לשנות. ויש נשים שנהגו להחמיר עוד להמתין עד שבעה ימים (שם בת"ה), וכן טעם בדבר והמחמיר יחמיר והמיקל ישכר להקדים עמו לצמחה. ויש שכתבו שכשיש אין לחלק בין שמששה עם בעלה ללא שמששה, וכל אשה שרואה, אפילו כתם, צריכה להמתין ל' ימים עם יום שראתה לה ותפסוק לעת ערב ותספור ז' נקיים (שם בת"ה בשם א"ז מהר"ק) וכן נוהגין במדינות אלו ואין לשנות (סה"ת וסמ"ג). (שו"ע יו"ד קצ"א)

whereas, the seventh of Sivan was the actual receipt of the Torah (זמן קבלת תורתנו).²⁵

Along these lines, it is possible to suggest that on the sixth of Sivan we celebrate man's impact on the Torah. The Gemara in Bava Metzia²⁶ with regard to the famous dispute between Rabbi Eliezer and the other Chachamim relates the following episode, "Rabbi Eliezer then said to them: 'If the Halacha is in accordance with my opinion, Heaven will prove it.' A Divine Voice (בת קול) emerged from Heaven and said: 'Why are you differing with Rabbi Eliezer, as the Halacha is in accordance with his opinion in every place that he expresses an opinion?' Rabbi Yehoshua stood on his feet and said, 'It is written: "It is not in heaven (לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא)"²⁷... Rabbi Yirmiya explains, 'Since the Torah was already given at Har Sinai, we pay no heed to a Divine Voice, as You (God) already wrote at Har Sinai, in the Torah, "Incline after a majority (אַחֲרֵי רַבִּים) (להִטָּת)"²⁸ – the normative Halacha follows the majority. Rabbi Natan encountered Eliyahu and queried of him, 'What did the Holy One, Blessed be He, do at that time?' Eliyahu responded, 'He, smiled and said: My children have triumphed over Me; My children have triumphed over Me.'"

This anecdote demonstrates that there are multiple possible interpretations and valid paths to the Torah.²⁹ Within the framework of the Oral Torah guidelines, God provided the tools through which the Chachamim could by consensus interpret the

Written Torah. Being granted this interpretive capacity confers upon the Chachamim the ability to determine the chosen trajectory of the Godly Torah while still adhering to and being anchored in its core values. It empowers the Chachamim, through the prism of God's word, to deal with the realities and challenges of each generation. Moreover, it transforms the Written Torah from a seemingly static relic of antiquity to an eternal, living, developing and relevant Torah. On the sixth of Sivan, Moshe initiated and blazed this path.

God had planned to give the Torah on the sixth of Sivan, yet Moshe was able to influence that reality and postpone the event until the seventh. It is incredible that a mortal being could be empowered to do such a thing and have such a monumental impact. The requirement that according to everyone that Shavuot contain an aspect of Lachem (לכֵם), eating and drinking, is to emphasize man's contribution and partnership with God in the evolving Torah. We celebrate on the sixth of Sivan Moshe's ability to postpone the revelation at Har Sinai and our ability to be a part of the ever developing and living Torah (through the Oral Torah); our capacity to both be shaped by the word of God, but also influential in directing the will of God.³⁰ Homiletically, we are rejoicing in Zman Matan Torateinu (זמן מתן תורתנו), our gift and contribution to the Torah!

Shabbat Shalom and Chag Sameach

²⁵ בפסחים דף ס"ח) הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכֵם מ"ט יום שניתנה בו תורה לישראל. לכאורה אינו מובן הטעם דגם בפסח יש בו מעלה שיצאו בו מצרים וגם דעיקר הטעם אינו מובן דכי בשביל שניתנה בו תורה יהיו החיוב לאכול ולכאורה אדרבה יותר היה צריך לקיים ביום זה הך דלה'. רק הענין דביו"ט יש בו שתי מצות אחד לה' ואחד הוא לכֵם ור' יהושע ס"ל דצריך לקיים בו שניהם חציו לה' וחציו לכֵם ור' אליעזר ס"ל דהביריה ביד האדם איזו מצוה לברור או כולו לה' או כולו לכֵם. והנה המלאכים ביקשו שיתנו להם התורה ואמרו (תהלים ח) אשר תנה הודך על השמים מה אנוש כי תזכרו ומשה רבינו נצחם ועיקר הנצחון היה במה שהמלאכים אינם יכולים לקיים מצות שבגוף ומש"ה בעצרת צריך לקיים המצוה דלכֵם מה שאין המלאכים יכולים לקיימה הך דלה' הרי הם יכולים לקיים עוד יותר מבני אדם. ומעלה זו שיש באדם שיוכל לקיים מצוה שבגוף והעיל לו הרבה זה היום דע"ז נתן התורה לישראל. וזהו הענין שנוהגין בעצרת לאכול מאכל חלב, ועיקר הכוונה בזה דביו"ט מצוה לאכול בשר דאין שמחה אלא בבשר ובעצרת אכולין גם חלב מקודם כדי לקיים ההבדל והזריות שיש בין אוכל חלב לבשר והוא הקינוח והדחת הפה כדי לקיים מצוה שבאכילה... להבין הענין דהמלאכים ביקשו שיתן להם התורה וכי ס"ד שהם קיימו המצות שבה והרי רובם הם תלויים בגוף, רק הענין דהתורה נחלקת לשנים שבכתב ושבע"פ, ועיקר השבע"פ הוא הכללים והמדות שהתורה נדרשת בהן וע"י הכללים והמידות מתפרשת התורה שבכתב ונתחדש בה חידושי דינים ופרטים לאין סוף, וארוכה מארץ מידה. וזהו שאמה"כ (תהלים סח) ה' יתן אומר המבשרות צבא רב, דמאמירה אחת שבטורת שבכתב יוציא כמה דרשות וכמה פרטים ומקרא אחד יוציא לכמה טעמים וזהו המבשרות צבא רב, והתורה ניתנה לישראל שיהיו הם דורשים אותה וכפי שהם מסכימים ע"פ הכללים כן הוא האמת וכמו שאמרו בב"מ (דף נט) לא בשמים היא, רק היא כמו שמסכימים ב"ד שבזה העולם, וזהו שרצו המלאכים וביקשו שיתן להם התורה ולא להאדם ויהיה האמת כמו שהם ידרשו. וזהו שאמרו מה אנוש כי תזכרו וכן אדם כי תפקדנו, אמרו שאין האדם כדאי שתזכור אותו כלל אף כי למנותו לפקיד וממונה, תמשילוהו במעשה ירך כל שנה תחת רגליו שעשית אותו גם למושל וכמו שכתבנו, ובזה יש לישב מה שהקשה המג"א (ר"ס תצ"ח) היאך אומרים בשבועות זמן מתן תורתנו והרי קי"ל דבשבעה לחודש ניתנה התורה, רק הענין דהכתוב אומר (שמות יט) וקדשתם היום ומחר ומשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו דדרש היום כמחר כדאיתא במס' שבת (דף פ"ז) והסכים הקדוש ברוך הוא על ידו דלא ירדה שכנה עד למחר. ונמצא דדאת המתנה שהתורה ניתנה לישראל וכפי שידרשו כן יהיה האמת היה בשבי

בסיון מה דלא ירדה עדין באותו יום השכינה וזהו שנקרא מתן תורה שניתנה להם התורה במתנה, ובשביעי היה קבלת התורה שקיבלו אותה ישראל ומתן תורה היה בשביעי. וזהו שאומרים מתן תורתנו ולא תורה דתורתנו הפירוש שנעשית שלנו, והיא התורה שבע"פ והדרשות שנקראת על שם ישראל, וכמו דאיתא במדרש איכה בפתיחה (אות ב) כי מאסו את תורת ה' (ישעיה ה) זה תורה שבכתב ואמרת קדוש ישראל כו' זו תורה שבע"פ. וזהו ביאור הכתוב ה' יתן אומר המבשרות צבא רב דממקרא אחד נדרש הרבה חידושים והלכות, מלכי צבאות יודוין דעל זה הענין קיטרגו המלאכים דרצו דכח החידוש על פי הדרש יתן להם, ונות בית תחלק שלל דישראל נצחו להם וזכו הם בהתורה שבע"פ: ועל ענין זה תיקנו חכמים שתי ברכות על התורה בעת קריאת התורה ברבים, אחת קודם שקורא בספר תורה והיא אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, והוא על תורה שבכתב, ואחר שמסיים קריאתו בכתב ותיקנו לומר אשר נתן לנו תורת אמת וחי' עולם נטע בתוכנו והיא הברכה על תורה שבע"פ שמסרה לנו שיהיה האמת בהתורה כפי אשר יאמרו החכמים, וזהו אשר נתן לנו תורת אמת וחי' עולם נטע בתוכנו כי היא לנו כנטיעה שמוספת והולכת חידושי תורה עד אין סוף וכמו שדרשו במסכת חגיגה (דף ג') על פסוק (קהלת יב) דברי חכמים כדרבנות וכמסמרות נטועים שפרה ורבה יעו"ש: (בית הלו' שמות יט)

²⁶... חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - מן השמים יוכיחו. יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא. - מאי לא בשמים היא? - אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משגיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה אחרי רבים להטת. - אשכחיה רבי נתן לאליהו, אמר ליה: מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא? - אמר ליה: קא חייך ואמר נצחוני בני, נצחוני בני. (בבא מציעא נט:)

²⁷ לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ונקחה לנו ונשמענו אתה ונעשנה: (דברים ל, יב)

²⁸ לא יתהיה אחרי רבים לרעה ולא תענה על רב לנטות אחרי רבים להטות: (שמות כג, ב)

²⁹... שבעים שקל בשקל הקדש למה כשם שיון חשבונם שבעים כך יש שבעים פנים בתורה... (במדבר רבה יג, טו-טז) \\ תני דבי רבי ישמעאל: וכפטיש יפצץ סלע מה פטיש זה נחלק לכמה ניצוצות - אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נחלק לשבעים לשונות. (שבת פח:)

³⁰ הוא היה אומר עשה רצוננו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצוננו בטל רצונך מפני רצוננו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך... (אבות ב, ד)